

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ

ՈՐՈՇՈՒՄ

«24» դեկտեմբերի 2018 թվականի N 28/21

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ 2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 22-Ի ԹԻՎ 16/4 ՈՐՈՇՄԱՆ
ՄԵՋ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ղեկավարվելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 16-րդ հոդվածի 9-րդ մասի 2-րդ կետով և «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 34-րդ հոդվածի 4-րդ մասով՝ Հաշվեքննիչ պալատը

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

1. Հաշվեքննիչ պալատի 2018 թվականի նոյեմբերի 22-ի «Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության ծրագրի կազմման համար հիմք հանդիսացող ռիսկերի վրա հիմնված մեթոդաբանությունը հաստատելու մասին» թիվ 16/4 որոշման հավելվածը շարադրել նոր խմբագրությամբ՝ համաձայն հավելվածի:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում հրապարակմանը հաջորդող օրը:

ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ
ՆԱԽԱԳԱՀ

Լ. ՅՈԼՅԱՆ

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԻՄՔ ՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՌԻՍԿԵՐԻ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն մեթոդաբանությամբ սահմանվում են Հաշվեքննիչ պալատի գործունեության ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) 2-րդ մասի կազմման համար հիմք հանդիսացող ռիսկի նկարագիրը, ռիսկայնության խմբերը, ռիսկի վրա ազդող գործոնները և ռիսկի մակարդակի վերլուծության սկզբունքները, ինչպես նաև Ծրագրի 2-րդ մասի կազմման հետ կապված այլ հարաբերություններ:

2. Սույն մեթոդաբանության նպատակը ռիսկ պարունակող հաշվեքննությունների ընտրության միջոցով Ծրագրի 2-րդ մասի կազմումն է, որը կոչված է ապահովել օրինականության և տնտեսման, նպատակային ու ծախսային արդյունավետության սկզբունքների համաձայն՝ Ծրագրի 2-րդ մասով նախատեսված հաշվեքննությունների (այսուհետ՝ թեմատիկ հաշվեքննություններ) իրականացումը:

3. Սույն մեթոդաբանության կիրառմամբ երաշխավորվում է Հաշվեքննիչ պալատի կողմից թեմատիկ հաշվեքննությունների իրականացումը՝ հետևյալ պարտադիր պայմաններով՝

- 1) Հաշվեքննիչ պալատը ժամանակի և իրավական, կադրային և տեխնիկական ռեսուրսների տեսանկյունից կարող է իրականացնել հաշվեքննությունները,
- 2) հաշվեքննությունների իրականացման ընթացքում Հաշվեքննիչ պալատի վարքագծի կանոնները (այդ թվում՝ Հաշվեքննիչ պալատի անդամի և հաշվեքննողի անկախությանն առնչվող կանոնները) վտանգված չեն,
- 3) առկա չէ այնպիսի առևերույթ տեղեկատվություն այն մասին, որ հաշվեքննության օբյեկտի կողմից կարող է վտանգված լինել Հաշվեքննիչ պալատի օրինական պահանջների լիարժեք կատարումը:

4. Հաշվեքննությունը կազմակերպվում և իրականացվում է Ծրագրի հիման վրա, Օրենքի պահանջներին համապատասխան: Ծրագիրը բաղկացած է երեք մասերից, որի 2-րդ մասում ընդգրկվում են սույն մեթոդաբանությամբ ընտրված թեմատիկ հաշվեքննությունները՝ ըստ հաշվեքննության օբյեկտի, հաշվեքննության առարկայի և հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանման:

5. Սույն մեթոդաբանությունը հանդիսանում է նաև Հաշվեքննիչ պալատի որակի կառավարման համակարգի տարր, որն ապահովում է ռիսկերի կառավարման ռազմավարության պատշաճ կիրառումը՝ Հաշվեքննիչ պալատին հնարավորություն ընձեռելով հաշվեքննության օբյեկտների նկատմամբ իրականացնել տարբերակված և

յուրաքանչյուր հաշվեքննության օբյեկտի և /կամ/ հաշվեքննության առարկայի ռիսկի նկարագրին համարժեք հաշվեքննություն, միաժամանակ՝ արդյունավետ կերպով օգտագործելով Հաշվեքննիչ պալատի կադրային և տեխնիկական ռեսուրսները:

6. Սույն մեթոդաբանության մեջ օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում են «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով (այսուհետ՝ Օրենք) սահմանված իմաստներով, եթե այլ բան սահմանված չէ սույն մեթոդաբանությամբ:

2. ՌԻՍԿԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ, ՌԻՍԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԽՄԲԵՐԸ ԵՎ ԴԱՍԱԿԱՐԳՄԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉՆԵՐԸ

7. Սույն մեթոդաբանության իմաստով ռիսկը՝ հաշվեքննության օբյեկտի ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքում վերջինիս կողմից անհապատասխանություններ ու խեղաթյուրումներ թույլ տալու, ինչպես նաև տնտեսման, նպատակային և ծախսային արդյունավետության սկզբունքների չպահպանման հավանականությունն է:

8. Ծրագրի 2-րդ մասով նախատեսված հաշվեքննության օբյեկտները դասակարգվում են բարձր, միջին և ցածր ռիսկայնության խմբերի՝ ըստ պետական բյուջեից ֆինանսավորված գումարի չափի (այդ թվում՝ այլ պետություններից հատկացվող վարկային և դրամաշնորհային գումարների), հետևյալ կարգով.

1) բարձր ռիսկային՝ եթե հաշվեքննության օբյեկտին կատարված տվյալ տարվա բյուջետային հատկացումները գերազանցում են 10 միլիարդ դրամը.

2) միջին ռիսկային՝ եթե հաշվեքննության օբյեկտին կատարված տվյալ տարվա բյուջետային հատկացումները գերազանցում են 5 միլիարդ դրամը.

3) ցածր ռիսկային՝ եթե հաշվեքննության օբյեկտին կատարված բյուջետային հատկացումները չեն գերազանցում 5 միլիարդ դրամը:

3. ԹԵՄԱՏԻԿ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

9. Թեմատիկ հաշվեքննություններն ընդգրկում են Սահմանադրությամբ և Օրենքով Հաշվեքննիչ պալատի համար սահմանված հաշվեքննություն իրականացնելու ողջ լիազորությունների շրջանակը:

10. Թեմատիկ հաշվեքննությունները կարող են լինել ֆինանսական, համապատասխանության և կատարողականի տեսակներով՝ օգտագործելով Օրենքով նախատեսված հաշվեքննության բոլոր ընթացակարգերը:

11. Հաշվեքննիչ պալատն իր գործունեության ընթացքում ազատ է հաշվեքննության տեսակի և ընթացակարգի ընտրության հարցում, բացառությամբ, եթե սույն օրենքով սահմանված է տվյալ հաշվեքննության առարկայի համար հաշվեքննության որոշակի տեսակ կամ ընթացակարգ:

12. Թեմատիկ հաշվեքննությունները, ըստ հաշվեքննության օբյեկտների, դասկարգվում են հետևյալ հիմնական խմբերի՝

1) պետական մարմիններ և հիմնարկներ.
2) տեղական ինքնակառավարման մարմիններ և հիմնարկներ:
13. Թեմատիկ հաշվեքննությունները, ըստ հաշվեքննության տեսակների, դասակարգվում են հետևյալ հիմնական խմբերի՝

- 1) ֆինանսական.
- 2) համապատասխանության.
- 3) կատարողականի:

14. Թեմատիկ հաշվեքննությունները, ըստ հաշվեքննության առարկայի, դասակարգվում են հետևյալ հիմնական խմբերի՝

1) հանրային ֆինանսների ոլորտում պետական կամ համայնքային բյուջետային ելքերի և մուտքերի հետ կապված ֆինանսատնտեսական գործունեություն,

2) հանրային սեփականության ոլորտում պետական կամ համայնքային սեփականության օգտագործման հետ կապված ֆինանսատնտեսական գործունեություն:

15. Յուրաքանչյուր տարի Հաշվեքննիչ պալատի անդամների առաջարկությունների հիման վրա իրականացվում է առնվազն մեկ ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննություն տեղական ինքնակառավարման մարմնում, առաջնահերթությունը տրամադրելով այն մարմինն, որը առավելագույնս է բավարարում հետևյալ չափանիշներին՝

- 1) ֆոնդային բյուջեի տեսակարար կշիռը ընդհանուր համայնքային բյուջեում,
- 2) աշխատանքի վարձատրության և հավասարեցված վճարներից բացի ծախսերի տեսակարար կշիռը վարչական ծախսերում,
- 3) պետական բյուջեից ֆինանսավորված գումարի՝ դոտացիայի չափը,
- 4) պետական բյուջեից հատկացված սուբվենցիաների և այլ միջոցների չափը,
- 5) ոչ ֆինանսական ակտիվների իրացումից մուտքերի չափը,
- 6) համայնքի ղեկավարին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման նպատակով՝ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների չափը,
- 7) զանգվածային լրատվության միջոցներով լուսաբանվող հանրության վերաբերմունքը ծրագրի իրականացման ընթացքի վերաբերյալ /եթե ծրագրի նախագծի կազմման պահի դրությամբ հանրության վերաբերմունքը ծրագրի նկատմամբ բացասական է, ապա առանձնահերթությունը բարձր է, եթե չեզոք է՝ միջին, եթե դրական է՝ ցածր/:

4. ԾՐԱԳՐԻ 2-ՐԴ ՄԱՍԻ ԿԱԶՄՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՕԲՅԵԿՏԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

16. Ծրագրի 2-րդ մասի կազմման համար թեմատիկ հաշվեքննություններն ընտրվում են՝ ըստ առաջնահերթության առանձնորոգվելով հետևյալ գործոններով՝

1) սահմանադրական և օրենսդրական պահանջներից ելնելով՝ պետք է իրականացնել որևէ հաշվեքննություն՝ նախապես սահմանված հաշվեքննության հիմնական (էական) պայմաններով,

2) սահմանադրական և օրենսդրական պահանջներից ելնելով՝ պետք է իրականացնել որևէ հաշվեքննություն, սակայն հաշվեքննության հիմնական (էական) պայմանները որոշում որոշում՝ Հաշվեքննիչ պալատը,

3) նախորդ տարվա համար նախատեսված հաշվեքննությունը չի ավարտվել և տեղափոխվում է հաջորդ տարի,

4) իր լիազորությունների շրջանակներում Հաշվեքննիչ պալատն է որոշում իրականացնել որևէ հաշվեքննություն՝ իր իսկ որոշած պայմաններով,

5) հաշվեքննության յուրաքանչյուր տեսակի համար նախընտրելի ծածկույթի մակարդակ:

17. Ծրագրի 2-րդ մասում ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննությունների ենթակա ծրագրային կետերն անհրաժեշտ է սահմանել՝ առաջնորդվելով հետևյալ հաջորդականությամբ.

1) ընդգրկել նախորդ տարվա գործունեության ծրագրով նախատեսված, սակայն չավարտվելու կապակցությամբ հաջորդ տարվա գործունեության ծրագիր տեղափոխման ենթակա ծրագրային կետերը,

2) ընդգրկել ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննությունների իրականացման ծրագրային կետեր այնպես, որ բարձր ռիսկային հաշվեքննության օբյեկտներում տարեկան իրականացվի առնվազն 5 հաշվեքննություն, հաշվի առնելով՝

ա. ոլորտի ծրագրերի քանակը /եթե տվյալ օբյեկտի կողմից իրականացվող ծրագրերի թիվը գերազանցում է 10-ը՝ առաջնահերթությունը բարձր է, եթե գերազանցում է 5-ը, բայց չի գերազանցում 10-ը՝ միջին, եթե չի գերազանցում 5-ը՝ ցածր/.

բ. նախորդ ժամանակահատվածում հաշվեքննության, ստուգման հաճախականությունը /եթե չի հաշվեքննվել, ստուգվել կամ հաշվեքննվել, ստուգվել է առնվազն 3 տարի առաջ՝ առաջնահերթությունը բարձր է, եթե ստուգվել է նախորդող 1-2 տարիների ընթացքում՝ միջին, եթե նախորդ տարվա ընթացքում՝ ցածր/.

գ. շահառուների քանակական կազմը /առաջնահերթությունը տրվում է այն ոլորտներին, որոնց շահառուների տեսակարար կշիռը բնակչության կազմում առավելագույնն է/.

դ. զանգվածային լրատվության միջոցներով լուսաբանվող հանրության վերաբերմունքը ծրագրի իրականացման ընթացքի վերաբերյալ /եթե ծրագրի նախագծի կազմման պահի դրությամբ հանրության վերաբերմունքը ծրագրի նկատմամբ բացասական է, ապա առանձնահերթությունը բարձր է, եթե չեզոք է՝ միջին, եթե դրական է՝ ցածր/.

3) հաշվեքննության լրացուցիչ առաջադրանքներ իրականացնելու համար՝ համապատասխան ռեսուրսների առկայության դեպքում, ընդգրկել միջին և /կամ/ ցածր ռիսկային հաշվեքննության օբյեկտների ծրագրային կետեր:

18. Սույն մեթոդաբանության 16-րդ կետի 5-րդ ենթակետով և 17-րդ կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված դեպքում ծրագրային կետը չի ընդգրկվում հաջորդ տարվա Ծրագրի 2-րդ մասում, եթե դրա ընթացիկ եզրակացությունը Օրենքի 26-րդ հոդվածի 7-րդ կամ 8-րդ մասով սահմանված կարգով ներկայացվելու է Ազգային ժողով մինչև

հաջորդ տարվա ապրիլի 1-ը:

19. Ծրագրի 2-րդ մասում անհրաժեշտ է հանրային հատվածի հետևյալ ոլորտներից առնվազն հինգում սահմանել կատարողականի հաշվեքննության ծրագրային կետեր՝ յուրաքանչյուրը միմյանցից տարբերվող ոլորտներից՝

- 1) պաշտպանություն.
- 2) կրթություն, գիտություն.
- 3) շրջակա միջավայր /բնապահպանություն/.
- 4) առողջապահություն.
- 5) ենթակառուցվածքներ.
- 6) ազգային տնտեսական զարգացում.
- 7) պետական /համայնքային/ եկամուտների հավաքագրում.
- 8) հանրային հատվածի նշանակալի ծրագրեր.
- 9) հանրային ֆինանսներ և հանրային կառավարում.
- 10) սոցիալական ապահովություն և աշխատանքի ռեսուրսներ.
- 11) հասարակական կարգի պահպանություն:

20. Հաշվեքննիչ պալատը յուրաքանչյուր տարի վերլուծում է կատարողականի հաշվեքննության հնարավոր թեմաները և հետազոտում յուրաքանչյուրին առջվող ռիսկերն ու հիմնախնդիրները, առաջնահերթությունը տրամադրելով այն թեմաներին, որոնք առավել են բավարարում հետևյալ չափանիշներին՝

1) ընտրված ծրագրային կետերը պետք է ժամանակին արտացոլեն հանրության, Ազգային ժողովի, հաշվեքննության պոտենցիալ օբյեկտների, զանգվածային լրատվամիջոցների և այլ շահառուների կողմից՝ հաշվեքննության իրականացման պահանջները, նրանցից ստացված ազդակները՝ պահպանելով քաղաքական չեզոքությունը և չվտանգելով Հաշվեքննիչ պալատի անկախությունը,

2) ընտրված ծրագրային կետերը պետք է լինեն բավարար նշանակալի այնպես, որ ունենան առավելագույն ազդեցության ներուժ: Ազդեցության ներուժի գնահատականը պետք է հիմնված լինի ծրագրային կետի հաշվեքննության՝ հաշվեքննության օբյեկտի ֆինանսատնտեսական գործունեության տնտեսող, նպատակային կամ ծախսային արդյունավետությունը բարձրացնելու, տնտեսական և /կամ/ սոցիալական ազդեցություններ ունենալու, հանրության լայն շերտերի վրա ազդելու, Հաշվեքննիչ պալատի հեղինակությունը բարձր պահելու վերաբերյալ Հաշվեքննիչ պալատի մասնագիտական գնահատականի վրա,

3) ընտրված ծրագրային կետերը հաշվեքննության ենթարկելու համար Հաշվեքննիչ պալատը պետք է ունենա հաշվեքննության համար բավարար չափով տեղեկատվության հասանելիություն,

4) ընտրված հաշվեքննության առարկաների՝ նախկինում հաշվեքննության ենթարկված լինելու հանգամանքը,

5) հաշվեքննության օբյեկտի ֆինանսատնտեսական գործունեության՝ տնտեսող, նպատակային և ծախսային արդյունավետության սկզբունքներին բավարարելու վերաբերյալ բացակայում է կամ բավարար մակարդակի չէ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը,

6) ընտրված հաշվեքննության առարկայի գծով առկա է խոշոր բյուջետային ֆինանսավորում,

7) ընտրված հաշվեքննության առարկայի գծով առկա է պետական բյուջեի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ցուցանիշների կատարողականի ցածր մակարդակ:

21. Համապատասխանության հաշվեքննության պլանավորումն իրականացվում է այնպես, որ

1) վերջին երեք տարիների ընթացքում հետևյալ բնագավառներից հաշվեքննություն իրականացված լինի առնվազն մեկում՝

ա. պետական գնումներ.

բ. պետական /համայնքային/ եկամուտներ.

գ. աշխատանքի վարձատրություն և հավասարեցված վճարներ,

2) պետական բյուջեի առնվազն 25 տոկոսը կազմող հաշվեքննության օբյեկտներ ենթարկված լինեն համապատասխանության հաշվեքննության:

22. Եթե Ծրագրի հաստատումից հետո հանրային ֆինանսների և սեփականության ոլորտում ի հայտ են գալիս այնպիսի հանգամանքներ, որոնք արտաքին շահառուների մոտ ձևավորում են նոր կամ լրացուցիչ հաշվեքննության հասարակական պահանջ կամ հանրային լրատվական ազդակների հիման վրա Հաշվեքննիչ պալատի կարծիքով պետք է իրականացվեն հաշվեքննություններ, ապա Հաշվեքննիչ պալատը կարող է քննարկել այդ դեպքերը և դրանց մասով սահմանել նոր ծրագրային կետեր՝

1) հաջորդ տարվա Ծրագրում,

2) կամ ընթացիկ տարվա Ծրագրում լրացում՝ կատարելու միջոցով, եթե սույն կետի 1-ին ենթակետով նախատեսված դեպքում կարող է խախտվել հաշվեքննության հաշվետվությունը ժամանակին հանրությանը, Ազգային ժողովին, Կառավարությանը և այլ շահառուներին ներկայացնելու սկզբունքը:»: